

Табой і усё нябесны сілы. Радуйся руно, знак перамогі Гедыёна; з Цябе вобразна вынікула вечная раса - Той, хто Сам гаворыць: але сущэшсея: Я перамог съвет.(Ян.16:33). Радуйся месца Божа, - умісьціўшая ва улоныні Няўмяшчальна-га ва усім, які ў далоні утрымоўвае усё і тады, калі знаходзіцца на Тваіх руках. А гэта калі і выяўляеца словамі, то незразумела; калі жа і разумееца, то невыглу-мачальна. Радуйся Маці Божа, адна слуга уласнага Сына, і прытым па існасьці; пасыль Цябе няма маці дзеўзы, калі дабрашчаснае дзявоцтва дасягнула ранейшага няяўлення, быўшага ў раю. Радуйся, прыняўшая Бога, съятлабачная стыхія бос-кай бязьмежнасці; Твайм малым улонынем прымецаца Бязьмежны, абдымоючы Сабой усе межы сусьвету. Радуйся Богародзіца ва уласным і праўдзівым сэнсе, якой прыводзіць у трапятаныне злучэньне людзей з Богам; праз Цябе нябеснае злучанае з замным, чалавечас з Богам, боскае з чалавекам. Радуйся палац, упры-гожаны няявіннымі падарункамі для Таго, хто гаворыць у Песьнях: Увайшоў я ў мой сад, сяstryца, нявеста (Песн. 5:1). Аб злучаныя Яго з плотию гаворыцца ў наступных словаах: Выходзьце, дзяўчыты, на цара Салямон зірнече, дочки Сіёнскія, на вянок, якім яго маці ў дзень вясельля увянчала, у дзень радасці сэрца яго-нага. (Песн. 3:11). Радуйся агніца, бясплодная для шлюбу і нарадзіўшая ад Бос-кага зачацця; ад Цябе Ягня Божа, Якое бярэ на Сябе грэх съвету (Ян.1:29). Ра-дуйся съветлае воблака, малітова асьвячаючае новы Ізраіль ў пустэльні жыцьця; з Цябе пачутыя дабрадаўныя запаветы; з Цябе зазвязла Сонца праўды, асьвя-тляе усё промнямі няяўлення. Радуйся съяцільнік, залатая і цвёрдая судзіна дзявоцтва; съяцлом гэтага съяцільніка служыць дабрыня Духу, а ялеем - съя-тое цела, запазычанае з чыстага цела; адгэтуль адбываеца невячорняе съятло - Хрыстос; Ты асьвяціла жыцьцём сядзячых у цемры і цені съмротнай. Радуйся Да-брашчасная; Ты - і па самой справе і па імю - жаданей усякай радасці; з Цябе прыйшоў у сусьвет Хрыстос - няспынная радасць, лекар Адамавага смутку. Ра-дуйся рай, месца, якое дабрашчасьней Едэма; у гэтым раю зноў зазелянела уся-кая расыліна дабрачыннасці і зьявілася дрэва жыцьця; прычашчаясь яго, мы вяртаемся ў ранейшае жыцьцё, паміж тым як пальміяная зброя плёскі дае, як на-пісаны. Радуйся град вялікага Цара - скажу словамі Давыда - у якім адчынена царства нябеснае і зямлянароджаныя, напісаныя ў ліку грамадзян, радующа; у якім чутныя апавяданыні вялікія і дзіўныя для усіх народаў і розумаў, у Хрысьце Ісусе, якой праз Цябе памілаваў мяне; праз гэта я, бедны і неразумны, павінен быў уславіць незылічоныя Твае дасканаласці.

Яму прыналежыць усякая слава і гонар і пакланенія - з Айцом і Свя-тым Духам цяпер, і заўсёды, і на вякі вякоў. Амін.

ЗВЫШГОДНЫ. ЯН ДАЛМАСКІН

**Два слова на Нараджэння Ўсясьвятой
Богародзіцы**

Львоў
2008 л.Б.

Парафія свт. Кірыла Тураўскага, г.Львоў

Перакладзены съвтаром Сяржукам Горбікам

ючая ў Песніах: зачынены сад, сястрыца, нявеста, зачынены сад, запячатаная крыніца Радуйся кінамон (карыца), выходзячы з духоўнага рая, духмяны колер чысыціні, пах якога прыемны Тому, хто гаворыць у Песніах: зарасьнікі твае - гранатавы гай з сакавітымі пладамі, кілэры з нардамі нард і шафран, аер і карынка, расыліны духмянія, міра, альяс і найлепшы бальсан калодзеж садоў - крыніца з жывою вадою, і крыніцы зь Лівана! (Песн. 4:13-15). Радуйся дачка, прысьвечаная Богу Юначка, якой чысыціні жадана і прыгажосьць дзіўная для Таго, хто сказаў у Песніах: Азірнісі назад, Шуламянка, азірнісі назад - дай сябе убачыць! Што вам дзіўіца на Шуламянку, як на карагод Манаімскі?. Якія прыгожы ногі твае ў сандалях, дачка знакамітая! Выгін клубоў тваіх, як абруч, што майстар зрабіў .(Песн. 7:1-2) Радуйся сястра, суімёна выдатнаму брату і улюбленая яму, як гаворыць Ён у Песніах: Паланіла ты сэрца траўні, сястрыца, нявеста, паланіла ж ты сэрца траўні адным паглядам вачэй, пацеркамі аднымі на шыйцы тваей (Песн. 4:9). Радуйся нявеста, якой абручнік ёсьць Дух Святы, а жаніх - Хрыстос, прамаўляючы ў Песніах: Са мною зь Лівана, нявеста, са мною зь Лівана прыйдзі! Зірні зь вяршыні Аманы, зь вяршыні Сэніра, з Хэрмона, пекла ільвіных пячораў і з барсавых гор! (Песн. 4:7). Радуйся міро, неацэнны скарб дабрачыннасці; Ты пахнеш усякаю чысыцінёю, з Цябе адбыўся Госпрад, падобнаймёны Табе (бо сказана: Пекла водару мазяў тваіх імя твае - як разылітае міра (Песн. 1:3): ім памазана царскае съвтарства. Радуйся кадзільніца, месца малітвы, узнасімай прад Госпадам аб усім сусьвеце; Ты напоўненая пахам Духу; аб Табе нехта з здзіўленнем выклікнуў: Хто там выходзіць з пустэльні, нібыта слуп дыму, хто там акураны мірай, пахошчамі і фіміямамі усякімі? (Песн. 3:6). Радуйся золата чыстае, агнём Духу выпрабаванае ў горне Боскам і ніякага бруду зла не маючае, з якога зроблены съвцільнік, і трапеза, і усё, што па законе складзена было з золата, у іншасказальным значэнні прыкладаецца да Цябе, што мае залатыя і шматлікія найменыні. Радуйся, дрэва не гнілое; Ты не дапусціла чарвяка тленьня грахоўнага і з Цябе уладкаваны Богу духоўны ахвярнік, складзены не з дрэваў не гнілых, але з чистага улоньня. Радуйся, царская парфіра; Ты з няянінных крывёў Сваіх выткала пурпуравую вонратку для Таго, хто гаварыць у Песніах: твая галіява - як гары Карміл, і пасмачкі валасоў - як пурпур; цар паланены кучарамі тваімі. Якая прыгожая ты, якая панадная (Песн. 7:5-6) Радуйся, вісон зывіты; Ты захавала ў розуме Свайм высокія, боскія думкі і не адкрыла уваходу для адваротных спакушэнняў. Як будзе гэта - сказала Ты - калі Я мужа ня ведаю? (Лк.1:34). Праз Цябе прыгатаваная пурпуравая і залатая вонратка для Съвятакіраўніка вышэйшых сілаў. Радуйся гіяцынт, хваля дзявоцтва, маючая агністыя выгляд; з Цябе таямніча зроблена Богу вонратка цела. Радуйся лёгкае воблака; зямное і цяжкае Ты робиш лёгкаю, як -бы паветранао скініяй і складаеш хлеб жыцця, як у ахвярніку; на Табе спачывае Госпрад, як прадказаў Ісаі (Іс. 19:1). Радуйся бязгрэшная, недатыкальнае упрыгожваныне дзявоцтва; Ты нарадзіла бязгрэшнае Слова і ад Цябе зазыяла дзявоцтва. Радуйся чистая; Ты адна можаш пахваліцца, што мaeш чистае сэрца; гары, праўдзіва прыемная Богу, ад якой новы Ізраіль чысыціца легш і трывалей, чым старажытны. Радуйся няспакушоная шлюбам, падобна маці багатая малаком дзеля сілкаванья Немаўля, з якой здабывае няяннае малако Той, хто сілкуе усё. Радуйся прыгодная, адна годная таго, каб Бог насяляўся ў Табе і па нараджэнні Свайму маючая боскую годнасць; таму схіляюцца прад

Бога. Радуйся асьвячэнне, Богам пралітая крыніца, напоўненая усякай святыці, з якога адбыўся Святы сьвятых, ачышчаючи сусвет ад брыдоты. Радуйся месца Госпада, Богам пройдзеная зямля, умасціўшая ва уласабленыні Таго, хто па Боскасці не абмяжоўваецца нікім месцам; праз Цябе простае зрабілася складаным, вечнае -часовым, неапісанаем - апісаным. Радуйся дом Божы, зъязочы боскімі прыгажосцямі, з неад'емным парогам чысьціні; Ты напоўненая славы Гасподняй, і духам съвятлей агністых Серафімаў. Радуйся Дзева - брама, зъверная да усходу, з якой выйшаў усход жыцця дзеля людзей, зънящаючая заход съмерці: Богам пройдзеная купіна, што носіць ключы дзявоцтва. Радуйся неба - жыльлё, якое хвалебней месца, навакольнага сусвету; Ты зъязеш съвятылом дабрачыннасці, як зоркамі; з Цябе зазъяла Сонца праўды, зрабіўшае для людзей дзень выратавання і якое не ведае заходу. Радуйся пасад, прыўзыясёны славаю, адушаўлёнае сядалішча; Ты ў сабе самой уяўляеш сядалішча Божа і дастаўляеш Богу лепшы супакой, чым разумныя сілы. Радуйся Хэрувім овогнявобразны розум; Ты выкананая боскіх думак, як бы вачэй, і прыцягваеш да Сабе вялікія падарункі мілаты; праз Цябе пераходзіць да людзей няявчорнє съвяতло. Радуйся бязмужняя Маці, адна паміж маці чыстая Маці і разам Дзева - цуд найноўшы з усіх цудаў. Радуйся Дзева, нарадзіўшая Сына - адна паміж дзевамі дзіцянараджальная, Дзе-ва і разам Маці, - цуд, прыдзівосны з усіх цудаў. Радуйся пячатка царская, увасобіўшагася з Цябе Цара усяго стварэння аддрукаваўшая ў целе, падобным Твайму: бо якая нараджае, такое, вядома, і нараджаеца. Радуйся кніга запячатаная, чужая усякай мітуслівой думкі; праз Цябе Госпад Богападарванага закона, Сам Сабой, няянна спазнаеца. Радуйся скрутак новай таямніцы, па нятынню цалкам новы, у якім Слова, якое не мае выгляду, намалявалася пясьменствам чалавечым, г.з. увасобілася, зрабіўшыся падобным намінальным, акрамя графу. Радуйся крыніца захаваная, крыніца нятыння, нарадзіўшая Хрыста, крыніцы жыцця, паміж тым як пячатка дзявоцтва засталіся непашкоджанай; прычашчэннем Яго атрымаўши неўміручацьць, мы зноў уваходзім у нестареочы рап. Радуйся вертраград зачынены, неспасціжная для дзеваў плоднасць.

Твой пах падобна паху цэлага сусвету, дабраслаўлёнага адбыўшымся з Цябе Госпадам. Радуйся неўядальная ружа, бясконца духмяная, якую нюхаўши Госпад адчуў і праз якую расквітнеўши Ён вынішчыў пах съвету. Радуйся яблык духмяны, плод, нарадзіўшыся ад бясплоднай і маючы боскую прыгажосць; Ты гаворыш у Песьнях: Падмацуце мяне віном, яблыкамі асьвяжэце мяне. (Песьн. 2:5). Узяўши плод чысьціні Тваёй, Хрыстос прыгатаваў пах, неадчуvalыны для съвету. Радуйся краніца, з якога нарадзіўшыся Ісус апранае крыніцы палявыя: духмяны кветнік духоўны, з якога Хрыстос бях сэмяні апранаўшы ў няпрадную вопратку, праўзыходзячую вопратку Салімонаву. Радуйся колер, які па прыгажосці усёй дабрачыннасці цудоўнай усякай разнастайнасці колераў; з Цябе адбываща падобны Табе колер, на якім спачываюць сэм духаў, як гаварыць Пісаныне (Іс.11:1). Радуйся нард, бягучы і арашаючы духмяныя кветкі чысьціні, выпарэнне якіх служыць прыемным пахам для Таго, хто гаворыць у Песьнях: зробі табе залатыя падвескі са срэбнымі іскрамі. (Песьн. 1:11). Радуйся стакта, з няяннага бальзама праліўшая Хрысту стакту асьвячэння, або малако, і асьпявала-

Слова першае на Нараджэння Ўсясьвятой Богародзіцы

Прыдзіце усе народы, увесь род чалавечы, усялякі народ, узрост і чын радасна на уславім дзень нараджэнні сусветнай радасці. Калі і язычнікі - калі дэманды ілжывымі выдумкамі таемна паланілі іх розум і засланялі ісьціну - праводзілі з ушанаваньнем дні нараджэння сваіх цароў, нават такіх, жыцьцё якіх нярэдка была заганнае, прыносячы ім кожны пасельнік падарункі; то ці не больш мы павінны ушанаваць дзень нараджэнні Богамаці, праз якую увесь род чалавечы абнавіўся і смутак прамаці Евы перамяніўся ў радасць? Ева чула азначэнне Боскае: у хваробах народзіш дзіцяці (Быц.3:16), а Марыі апавяшчона: радуйся, Дабрадатная! (Лк.1:18); той сказанае: да мужа твайму зварот твой, а гэтай: Госпад з Табою! Але што мы прынясем у падарунак Маці Слова, акрамя слова? Ды узрадуеца ўсё стварэнне і ды уславіць прысьвяту галіну съвятой Ганны! Яна нарадзіла сусвету неад'емны скарб добрых; праз Яе ачалавечыўшыся Творца прывёў ўсё стварэнне ў лепшы стан. Чалавек, паставлены паміж съветам духоўным і рэчывым, злучае сабой ўсё бачнае тварэнне з нябачным так і Творца - Слова Божа, злучыўшыся з існасцю чалавечай, злучыўся праз Яе са ўсім тварэнням. Такім чынам, уславіць зынішчэння чалавечай няплоднасці, таму што дзеля нас бурылася перашкода да асалоды.

Але Чаму Дзева-Маці нарадзілася ад няплоднай? Таму, што цудамі павінна было прадпадрыхтаўца шлях да адзінай навіны пад сонцам, найгалоўнаму з цудаў, і паступова узыходзіць ад меншага да большага. Зрэшты, я ведаю і іншы чыннык гэтага, значна узънёслья і боскі, - менавіта: прырода саступае магутнасці дабрыні і, агорнутая трапятаньнем, спыняеца, не съмеючы ісьці далей. Бо Дзева Богародзіца мусіла нарадзіцца ад Ганны, то прырода не адважвалася папярэдзіць сэм Дабрыні, але заставалася бесъцялеснаю, дакуль дабрыня не узрасціла плод. Належыла нарадзіцца першароднай, каб нарадзіць Першнароджанага усяго стварэння, у Ім жа ўся адбудуцца (Кал.1:15-17). О добрая сям'я, Якім і Ганна! Усё стварэнне абавязаны вам падзяліць. Праз вас яна прынесла Творцу падарунак усіх падарункаў найкаштоўнейшы - чистую Маці, адзінную - годную Творцы. О усядобрыя чэрэслы Якіма, з якіх адбылося найсвяцішыяе насеньне! О прычыстасе улоньня Ганны, у якім ціха зачайся, утварыўся, і з якой нарадзіўся плод найсвяцішы! О улоньне насиўшае ў сабе адушаўлённае неба, усіх нябесаў прасторненей! О зямлі, прынесшая багацце хлеба жытнага, як Сам Хрыстос сказаў: калі збожжа пішанічна пад і на зямлі не памрэ, то адзіна знаходзіцца! (Ян.12:24). О грудзі, угадаваўшыя карміцельку Сілкавальніка сусвету. О дзівосы цудаў! О зъява ўсіх усяздзівосных! Такім-то цудамі павінна было прадпадрыхтаўца шлях да няўымоўнага і дабрапажаданому увасабленыню Боскаму. Што ж далей скажу? Мой розум выходзіць з сябе самога: то страх, то задавальненне здаймае душу; сэрца хвалюеща, мова дранцве. Зынемагаю ад захаплення; падаю прад величчу цудаў. Але моцнае пачуцьцё зрабіла мяне натхнённым змоўкні запал! Выдаліся страх! Разгуляйся набожнасць духу: ды узвясяцца нябесы і радуеца зямля! (Пс.95:11).

Цяпер адчыняеца бясплодная брама і зъяўляюцца боская брама дзявоцкая, з якой і праз якую - па выразе Паўла, чуеща невымоўнае слова - гэта над усімі

Бог, надзелены целам, уваходзіць у сусъвет (Рым.9:5. Жыд.1:6). Цяпер ад корана Яссеява нарадзілася жазло, з якога адбудзеца Богаісны колер дзеля сусъвету. Цяпер з тлennай існасьці прыгатаваў Сабе на зямлі неба Той, які ў старажытнасці з водаў соткаў і распасыцёр па вышыні цвердзь. Сапраўды, гэтае неба непараўнанльна таго боскага і дзіўнай; таму што на ім зазвязла Сонца праўды - Той, які на небе зацвердзіў сонца. Дзіве ў Ім існасьці, хоць апантана узбройвающа супраць гэтага Акяфалы; адзіная выява, хоць падзяляючы яе Нестарыяне. Вечнае Свяতло ад вечнага Свяціла перш стагодзьдзяў адбыўшаеся, нярэчыўвы і бесцялесны, увасабляеца ад Дзевы, і як жаніх з палацу выходзіць - Бог, зрабіўшыся зямляродным. Ён радуецца, яка волат цягнучы шлях нашага жыцця, спышаючыся праз пакуты да съмерці, каб звязаць дужага, і судзіны, яго раскрасыці (Мц.12:20), г.з. выкрасыці нашу існасьць і заблукаўшую авечку прывесыці на нябесныя палеткі. Цяпер тектанаў сын усяробячае Слова Стварыўшага Ім усялякай, дужая мышца Бога Усвяшчайшага, Духам як бы пальцам Свайм выдасканаліўшы прытупленаю сякеру прыроды, збудаваў сабе адушаўлённую лесьвіцу, якой падмурак зацверджаны на зямлі, а верх дакранаеца самога неба, і на якой сцвярджаеца Бог, выяву якой бачыў Якаў, па якой Бог, сыйшоўшы нязменны, або лепш сказаць схіліўшы Сябе, звязвіўся на землі і з чалавецтвам жыве (Вар.3:38). Гэтае спасланье азначае адвольнае прыніжэння, жыхарства на зямлі, паведамленыне спазнаньня аб сабе якія жывуць на ёй. Лесьвіца духоўная, г.з. Дзева, зацверджаная на зямлі: бо Яна нарадзілася ад зямлі; галіява Яе дакранала ся неба: бо як усякай жанчыны галіява муж, а Гэтая не ведала мужа, то галівой Яе быў Бог і Айцец, Натхніўшы Яе Духам Святым, як бы боскае духоўнае насленіне, паслаў Сына Свайго і Слова - усемагутную силу. Айцец дабрапажадаў, каб не праз натуральны шлях, але ад Духа Святога і Дзевы Марыі звышнатуральным чынам Слова нарадзілася целам няўхільна, і усялілася ў нас; таму што зносины Бога з чалавекамі бывае праз Духа Святога. Шмат зъмяшчаючы ды зъмесціць: маючы вуши пачуе. Выдалім ад сябе паняцьці цялесныя. Боскасць беззапальна, о людзі! Айцец, беззапальна нарадзіўшы ад пачатку па існасьці. Таго жа Самога Сына зноў беззапальна нараджае па будаўніцтве выратаванья людзей, як съведчыць і Богаіцец Давыд, гаворачы: Гасподзь сказаў Мне: Ты Сын Мой; Я сёньня Цябе спарадзіў (Пс.2:7). Слова не можа адносіцца да прадвечнага нараджэння, бо яно па-за часам.

Цяпер уладкованая сіяцая брама з боку усходу, праз які Хрыстос увойдзе і сыдзе, і брама гэтая будзе зачынена (Эз.44:1-2), у якой Хрыстос ёсьць дзіўверы авечкам. Яму імя Усход; праз Яго мы атрымалі доступ да Айца, крыніцы сіяцла. Цяпер падзьмулі ціхія вятры, прадвесынкі сусъветнай радасці. Ды зъзвясяляцца нябёсы - горы і ды усыщешыца зямля - даліны, і ды заплескае сусъветнае мора ў радасці! У ім нараджаеца ракавіна, якая, праз вышэйшае боскае зъяннине, зачне ва улоньні і народзіць найкаштоўнейшую жамчужыну - Хрыста. З Яе Цар славы, апрануты ў парфіру цела, выйдзе да палонных прапаведаваць адпушчэнне. Ды сіяцкуе прырода! Нараджаеца Агніца, праз якую Пастыр зробіцца агнцем і раздзярэ вопратку старажытнай зъмярцвеласці. Ды гуляе дзявоцтва! нарадзілася Дзева, якая - па словах Iсаі - зачне ва улоньні і народзіць Сына, і назавуть імя Яму Эмануїл, г.з. з намі Бог. Ведайце, Нестарыяне, і пакарайцеся, бо з намі Бог! Не чалавек, не Анёл, але Сам Бог прыйдзе і вы-

тоў, завеш Яго невыяўным? (я ухіляюся трохі ад прадмета). "Таму што хоць Ён - гаворыш - і падобны нам, але вышэй нас". Але што з таго? Адрозненіне і непадобнасць, не па чалавечым выглядзе, але па Боскай прыродзе. Так, напрыклад, па чалавецтве Ён сілкаваўся малаком матчыных грудзей, але па Боскасці падаваў жыцьцё Маці. Падобна нам, гаварыў выразным голосам, але, быўшы вышэй нас, боскаю уладай загадваў - і дзеяліся цуды. Падобна нам хадзіў па зямлі, але, быўшы вышэй нас, ішоў і па моры. Укрыжаваны целам на крыжы, падобна нам; але, быўшы вышэй нас, крыжком выгнаў варожыя сілы. Адно належыць аблежаванай прыродзе, бо яна падобная нам; а іншае -неаблежаванай, якая вышэй нас. Ни адна з двух прыродаў, пры істотным злучэнні, не зынічыла натуральных уласцівасцяў іншай, але кожная з іх засталася ў сваіх межах. А ты, асьцерагаючыся апісваць або паказваць (бо гэта адно і тое ж), і зъмешваеш існасьці з Акефалітамі, і адпрэчваеш домабудаванье з Маняхеямі. Менш было бы твая бяздумнасць (я скажу ісціну), калі бы ты трymаўся вучэнням Жыдоў, чым калі ты, заувыся хрысціянінам, паўстаеш супраць Хрыста: той, не прыматаочы увасабленыя Бога, не паказвае Яго і паступае згодна з самім сабой: а калі ты, прыматаочы увасабленыне, не паказваеш, то паступаеш непасылядоўна з самім сабой і робісь съмешным дзеля самога Жыда (я не гавару ужо аб ганьбе). Але даволі гаварыць да гэтых людзей, мы сабраліся не для вывучэння дагмату, а дзеля сіяцаванья. Зрабіўшы кароткае прывітанье Дзеве, і пераважна тымі найменьнямі, якія дадзеныя Ёй у сув. Пісаныні, мы скончым пакорлівае слова.

Радуйся, Марыя, або лепш Мірыям (бязъмежная), па бязъмежнай величы славы. Хоць бы хто прыпісаў Табе незылічонае мноства хвалы, аднак не усхваліў бы Цябе годна. Радуйся спадарыня, як Маці, атрымаўшая панаванье Госпада усяго. Хто скажа, што усё служыць Табе - не ухіліцца ад ісціні. Радуйся сымірна марская, у саляным струмені жыцця носячае цела, мёртвяя дзеля граху; з Цябе адбываеца Той, хто ёсьць саладосьць і увесь жаданьня і хто гаворыць у Песьнях: сабраў маей міры з бальзамам (Песьн. 5:1). Радуйся купіна, цудоўна агорнутая агнём, непрыступная дзеля граху (бо і купіна, якая зъявілася Майсею, была недатыкальная), і боскім нараджэннем Свайм зрабіўшая неба даступным для зямленароджаных. Радуйся каўчэг, Богаўладкаванае жыльлё, уладарка новастворанага сусъвету, ад якой усё адбываеца! Хрыстос - новы Ной, напаўняючы вышэйшы сусъвет нятленьням. Радуйся жазло, Богапасаджаная расыліна, адна з усіх дзеваш дзетародная, бязъсемяна зачайшая кветку - Бога усіх і Святаўладара. Радуйся стамна, златая судзіна, аддзеленая ад усялякай судзіны; з Цябе увесь съвет атрымоўвае манну - хлеб жыцця, выпечаны агнём Боскасці. Радуйся скінтя, неба Боскасці, праўзыходная удаждкаванья бачнага неба; праз Цябе Бог асабіста гутарыў з чалавекамі, і прыйшло ў съвет вечнае ачышчэнне. Радуйся кадзільня" златай судзіні; Ты носіш у сабе боскі вугаль і з Цябе разыліся духмянасць Духу, выганяючая з сусъвету смуроднае тленыне. Радуйся трапеза, Богам прапанаванае зъмешванье, напоўненае усімі выгодамі дабрачыннасці прычашчэнне дзеля Таго, хто гаворыць у Песьнях: Ты - чара вытачаная, не пакідаемая мэта. Радуйся храм, чыста уладкованы дом Госпада, аб якім Давыд гаворыць: Насыцімся дабром хаты Твайго, сіяцога храма Твайго. (Пс.64:5), з якога Хрыстос, устроўшы Сабе храм, г.з. цела, зрабіў сымяротных храмамі жывога

Зараз паглядзім, адкуль прама адбылася заўсёды жывая галіна дзявоцтва: хто Яе бацька і хто маці. Гэта - Якім і Ганна, хвалебная і усягоднай пара Слова, - саюз, які съяцей усіх венчаных саюзаў; таму што калі галіна пераўзыходзіць усё, то няўжо корань не будзе вельмі падобным ёй? Зрэшты расыліна, якая мае добрыя карані, гэтак велічна і выдатная, была бясплодна. Найчыстая крыніца, - але не падаючая струменя: бядота цяжкая, абставіны сумныя і гаротныя. Што жа? Клічуць, і Гасподзь чуе, і пекла усіх уціскаў іх вызваляе. (Пс.33:18). Так здалёку Давыд па натхненыні намаляваў Гэтае. Паклікаўшы- гаворыць - правядзі. Мне падаецца, што гэтая пара уяўляла сабой твар усяго чалавецтва. А тому яны бачылі чалавецтва чужым Богапазнання, бачылі сусьвет удовым па падставе няверы, бо - па словах Псалмасьпевака - вусе ухіліця, зрабіліся аднолькава непатрэбныя (Пс.13:3). Гаротнае засмучэнне, сумная бясплоднасць! Паклікаўшы правядзі, г.з. ва уласным саду. Чаму? Таму што з саду пачаўся сумны грэх, і там Бог усіх сказаў прамаці: множачы памножу скруху тваю ў цяжарнасці тваей; у хворасці будзеш нараджаць дзяцей; і ды мужа твайго цягта твяя, і ен будзе валадарыць над табою. (Быц.3:16). Аб чым жа яны заклікалі? Аб плодзе улоньня, г.з. прасілі аб плёну Богапазнання і, верагодна, так маліліся: "Адзіны, Госпад Божа Саваоф! Ты ведаеш зьнеслаўленне бяздзетнасці, ведаеш скруху бясплоднасці. Калі Ты міласціва паглядзіш на пакору слугаў Тваіх і дасі слугам Тваім дзіцё, то мы прынясем яго ў падарунак Табе". Госпад, хуткі на літасці і павольны на гнеў, пачуў іх, падараўшы ім названую Марыю, гэтак хвалебны і вялікі кошт для адкуплення Евы: Дачка зрабілася лекарам маці. Вось новае змагання боскага узнаўлення, усясьвяты пачатак роду нашага, корань абвешчанай Богам галіны, вясельля прафанацкі! О дабрадзейства! о шчадрагоднасці! Не ці праўда, што самае сонца зъяве цяпер прамянісцей, як бы адчуваючи вялікую радасць? Усё стварэнне як бы узынімаецца, у надзеі вызвалення ад тленія, пры нараджэні Той, якая бязысемяннае зачне Вызваліцеля сусьвету. Паглядзі і на наступнае. Уважліва слухай, умілаваны, і не лянуйся дасьледаваць. Бо, як кажа Пісаньня: Як пекла зъбівання малака робіцца алеі (Высл.30:33). Спрыяльна месца малітвы справядлівых Якіма і Ганны. Помаліўшыся ў саду, яны нарадзілі сад значна дабрашчаснай першага. Там зъмей шэпчачы лёгка спакусіў Еву; тут Гаўрыл Арханёл, узвясьціўшы Марыі радасную падзею, хоць зъбітэжкую яе, але не спакусіў. Там паслухмянства, аказанае зъмею, набыла гаротную съмерць; тут, на супраць, слова Анёла прынеслы людзям жыццёвую радаснаю. Там - гаротнае азічэнне для нараджаючай пасля непаслушэнства; тут - сыход Святога Духу, радасны дзялі Той, якая, па словах прароцкіх, пазыбегла цяжкіх хвароб нараджэння. Якая зъмена спраў! Якая навіна падзея! Хто ў Хрысьце, той новае стварэнне; старажытнае мінула, цяпер вусе новае. (2 Кар.5:17). Сучасная съветная урачыстасць, па найдакладнім дасьледаваньні яе, служыць пачаткам дома будавання і прышэсця Боскага да людзей.

Ты маеш, умілаваны, адказ на пытаныя. Ты атрымаў абяцаны доўг. Скажы жа і ты з Ісаяй слова Icai: Госпадзе! Ты Бог мый; усладуло Цябе, усхвалю імя Твае, бо Ты зьдзесыні дзвівоснае; вызначэнне даўнія - у ісціні, амін. (Іс. 25:1). Хутка ты убачыш Дабрашчасную уваходнаю ў Святая съвятых, бо Яна ужо прысьвечаная усясьвятыму Богу, - потым ва улоньні зачашу що Неўмяшчальнага. О цуд! у малым целе насяляе Трымаочы ў жмені усё. Як жа ты, супэрнік Хрыс-

ратуе нас. Дабраслаўёны кроначы ў імя Гасподне; Бог Госпад і зьявіся нам. Складзэм съвята ў гонар нараджэння Богародзіцы. Узвясяліся Ганна, няплодная, не нараджаўшая, выгукні і пакліч не чрэвахваробная. Усьцесься Якім: ад дачцы тваёй Юнак народзіцца нам Сын і дасца нам; і намінуетца імя Яго Анёл вялікай рады аб сусъветным выратаваныні, Бог дужы. Ды пасарамаціца Нясторы і ды зацісьне рукой вусны свае! Юнак - Бог: як жа не Богародзіца нарадзіўшая Яго? "Хто не вызнае съвяты Дзеву Богородзіцу, той бязбожнік". Гэта - не мае словаў, хоць я прывожу іх у май слове: іх, як съвяту спадчыну, я атрымаў ад айца Рыгора Багаслова.

О прыдабрашчасная і прыгодная пара, Якім і Ганна! Ад плоду улоньня вашага мы спазнаем вас, як некалі сказаў Госпад: ад плоду іх спазнаеце іх. Вы праводзілі жыццё богадагоднае і годнае Народжанай вамі. Пажыўшы цнатліва і справядліва, вы вырабілі на съвято упрыгожваныне дзявоцтва: перш нараджэння Дзеву, у нараджэнні Дзеву, і па нараджэнні Дзеву - адзінную і па разуме, і па душы, і па целе сапраўды дзявоцка цнатлівую. Ад бязгрэшнасці і павінна расквітнець Дзева, каб, па дабразагаду бясыцялена Нарадзіўшага, целава нарадзіць сусъвету адзін адзінародны Свят, не нараджаючы, але заўсёды нараджае, якога асаблівая асабістая уласцівасць ёсьць нараджаемасць. О, якіх цудаў і якога запавету зрабілася падставаю гэтая Юначка! Спараджэнне няплоднасці, дзявоцтва нараджаючае, злучэнне Боскасці і чалавецтва, запал і беззапальнасць, жыцця і съмерці, каб ва усім гэтым горшое пераможана было лепшым. И гэта усё для майго выратавання, Госпадзі! Так Ты узълюбіў мяне, што не праз Анёлаў, не праз іншае, якое-небудзь стварэнне вырабіў маё выратаванье, але як стварыў, так узнаўшіў мяне Ты Сам! Таму гуляю, съпяваю, весялюся, зноў вяртаюся да крыніцы цудаў і, паланёны захапленнем, зноў удураю па гусьлям духу і съпяваю съвяты гімн нараджэнню.

О найчыстая пара разумных турчыкаў - Якім і Ганна! Выконваючы прадпісаную законам прыроды бязгрэшнасць, вы удастоіліся таго, што вышэй сіл прыроды. Вы нарадзілі съвету усядзявоцкую Маці Боскую; працягвая жыццё набожнае і справядлівае ў існасці чалавечай, нарадзілі цяпер дачку вышэйшую Анёлаў, Уладарку Анёлаў. О дачка добропрыгожая і прысалодкая! О лілея, сярод сухіх съцеблаў узросшая ад найвысакароднага царскага кораня Давыдава! Праз Цябе царства узбагацілася съвятарствам. Праз Цябе адбылося ужыванье закону і адкрыўся схаваны пад пісаньням дух яго, калі съвятарская годнасць з калена Левіна перайшла ў Давыдава. О ружа, ад цернія Жыдоўскіх расквітнёшай і сваёй боскай духмянасцю усё напоўніўшай! О дачка Адамава і Маці Боскай! Дабрашчанская чэрэслы і улоньне, з якіх Ты адбылася! Дабрашчанская рукі, якія наслілі Цябе, і вусны, што цешыліся Тваім найчыстымі цалаваньнямі, - вусны адных толькі бацькоў, каб Ты заўсёды і ва усім была Дзевай. Цяпер пачатак выратаваныні сусъвету. Выклікні Госпаду уся зямля, асьпявайце, усьцешчеся і уструбіце! Узвысьце голас свой, узвысьце,-не бойцеся! бо нарадзілася нам Маці Боская ў съвятым двары авчам, ад якой дабрапажадаў нарадзіцца Ягня Боскае, прымаочы грэх сусъвету. Разгуляйцеся горы - істоты разумныя, імкнуўшыся на вышыню духоўнага сузірання! Нараджаеца прысланая гара Госпада, вышынёю і месцам праўзы-

ходзячая усялякі узгорак і усялякую гару, - веліч Анёлаў і чалавекаў, ад якой без рук цялесных выявай дабраваліў адсекчыся краевугольны камэн - Хрыстос, адна выява, злучаючая ў сабе розны існасыці -Божае і чалавече, і ствараючая Анёлаў і чалавекаў, язычнікаў і цялеснага Ізраіля, у адзіны духоўны Ізраіль:Гара Божая! - гара Васанская! гара высокая - гара Васанская! Што ж вы зайдзісліва глядзіце, горы высокія, на гару, на якой Бог з добрай волі жыве, і Гасподзь жыцьме вечна! (Пс.67:16-17) дабрынёй боскаю, гэта значыць, Хэрувімаў і Срафімаў; верх Сіная найсьвяцейшы, які пакрывае не дым, не цямрэча, не бура, не страшны вагонь, але съветлае блісканыне усясьвятога Духа. Там слова Божа на камэнных дошках напісала закон Духам, як бы пальцам сваім, а тут само Слова Божа увасобілася ад Духу Святога і нявінных крывей і дало самога Сябе нашай існасыці праудзівым лекаваньням выратаваныя. Там манна, тут саладзіўши манну. Ды паклоніца пышная скінія, пабудаваная Майсеем у пустэльні з каштоўнага рэчыва усякага роду і перш яе быўшая скінія прабацькі Аўраама, - ды паклоніца адушаўлёнай і разумнай Скініі Божай! Гэтая зрабілася не толькі месцам асаблівага дзеяньня Боскага, але істотным ёмішчам іпастаснага Сына і Бога. Ды усьвядоміць сваю нікчэмнасць прад Ёю пазалачоны паўсюдзь ківот, і носіўшая манну залатая стамна, і съвяцільнік, і трапеза, і ўсё старажытнае! Усё гэта таму толькі важна было, што павобразна выяўляла скінію духоўную, нябыта цену праудзівага першаўзору. Цяпер усядзейнічаючы Бог Слова, вышаўши з улоньня Айца, склаў новы скрутак, напісаны Духам - мовай Божай, як бы кіем. Ён дадзены быў чалавеку, дасьведчанаму ў пісмёнах, але ён не разумеў яго: г.з. Ёсіп не спазнай ні Марыі, ні сілы самой таемніцы. О дачка Якіма і Ганны прысьвятая, накрытая ад улад і сіл і спакушаочых стрэлаў нячысьціка, жывучая ў палацы Духу і выхаваная бязгрешна ў нявесту Боскую і па існасыці Маці Бога! О дачка прысьвятая, яшчэ ў абдымках мацярынскіх спачываючая, але страшная для сіл адпушчых! О дачка прысьвятая, малаком мацяры сілкуемая і Анёламі атачоная! О дачка Богапрыемная, слава бацькоў! Цябе усоавяць усі нарадзі, як Сама Ты аб Сабе праудзіві сказала (Лк.1:48). О дачка, годная Бога, упрыгожваныне існасыці чалавечай і выпраўленыне прамаці Евы! Тваім дзяціннараджэнням яна паўстала ад падзенъня. О дачка усясьвятая, упрыгожваныне жанчынаў! Хоць Ева зрабілася першою злачынцаю, і праз яе, паслужыўшай дзеяля зьмей прыладай падзенъня прабацькі, съмерць увайшла ў сусьвет; але Марыя, пакорлівая волі Боскай, Сама спакусіла зьмей спакусыніка і увяла ў сусьвет няўміяручацьца. О дачка сапраўды цнатлівая, без мужа зачайшай, бо ва улоньні Табою насімы мае Айца вечнага! О дачка зямлянароджаная, у Богабацькоўскіх абдымках насіўшая Стваральніка! Цэлья стагодзьдзя змагаліся, каму дастанецца слава Твайго нараджэння; але наканаваная радзе Бога, Творца стагодзьдзяў, перамог гэтую барацьбу стагодзьдзяў, і апошняя зрабіліся першымі, ашчасліўленыя Тваім нараджэннем. Сапраўды, Ты зрабілася больш годнай за усіх стварэнняў: ад Цябе адной Творца заняў частку - падставу нашай існасыці; цела Яго з Твайго цела, і кроў з Тваіх крывей; малаком грудзей Тваіх сілкаваўся Бог, і вусны Твае цалавалі вусны Божы. О неспасціжыны і невымоўны цуд! Бог усялякіх, паддаведаўшысь годнасыць Тваё, узълюбіў Цябе, - узълюбіўши прадпаставіў і ў апошні час выканаў наканава-

атрымаеш жаданы дазвол.

Калі Бог, па бязьмежнай дабрыні Сваёй, пажадаў прывесыці чалавека з нябыту ў быццё, то перш неба распасыцёрта, зямля зацверджаная, моры складзена ў сваіх межах і усё, што трэба было дзеля напаўненьня зямлі і моры, прыведзена ў дасканалы парадак. Потым чалавек, як цар, зъмяшчаецца ў раю, для практыкаваньня ў дабрачыннасці. І калі бы ён не парушыў запаведзі, то не быў бы выгнаны з месца зручнага да працягу жыцця. Не маючы патрэбы ў віратыцы, ён, калі не запрацівіўся бы Божым намерам, не перашоў б у стан, напоўнены вельмі шматлікімі недасканаласцямі, так што замест адзінага Бога ён шануе шматлікіх богаў. Такім чынам, калі усе людзі - кажу каротка - падвергнуліся тленню, тады міласэрны Бог, не жадаючы, каб зынішчылася стварэнныя рук Яго, стварае іншае новае неба, зямлю і моры, у якіх Няўміяшчальны дабраваліў зъмісціца для узнаўлення роду чалавечага. Гэта - дабрашчасная і усяслаўная Дзева. О цуд! Яна ёсьць неба, таму што з непрыступных скарбай выводзіць сонца прауды. Яна ёсьць зямля, таму што з не апаганеных чрэслай нятленыя узрасте колас жыцця.

Яна ёсьць мора, таму што з нетр Сваіх узносіць духоўную жамчужыну. Такім чынам, ужо зьявілася новае тварэныне Неспасыціжнага; прыгатаваны царскі палац Усяцара; уладкована разумнае жыльё Няўміяшчальнага. Як вялік гэты сусьвет! Як годна здзіўленыя тварэныне, упрыгожанае узрастаныям дабрачыннасці, духмянае колерамі чысьціні, зъялооче промнямі сузіраньняў, якое мае ў багацьці усе іншыя выгоды; каротка сказаць - годнае таго, каб Бог пасяліўся паміж людзьмі. Прауда, і першы съвет вельмі дзіўны. "Пры усеагульнай радасці ранішніх зорак, калі сыны Божыя усклікалі пекла захаплен'ня" (Еваў.38:7), - і апелі. Але нішто столькі не Богагодна, як дабрашчасная і прыщудоўная Дзева. Для пасьведчаньня ў праудзе гэтага, паслушай, што гаварыць шматпакутны Іёт: неба не чыста, і зоркі не беззаганнія прад Богам. Але што чысьцей Дзвёзы? Што не заганьней Яе? Яе столькі узълюбіў Бог, найвысокae і найчыстае съвяцло, што праз прыход Святога Духу істотна злучыўся з Ёю і нарадзіўся ад Яе дасканалым чалавекам, не зъмяняючы і не зъмешваючы уласцівасцяй. О цуд! Чалавекалюбы не засаромеўся Сваю служніцу зрабіць Маці. О ласка! Усядабры не пагрэбаваў нарадзіцца ад Свайго тварэння, узълюбіўши Тую, якая выдатней усякага стварэння, абраўши Тую, якая годнасьцю Сваёй пераўзыходзіць нябесныя сілы. Аб Ёй-то прыщудовы Захара гаворыць: "Радуйся і весяліся, дачка Сіёна! Бо вось, Я прыйду і пасялюся сядром цябе, кажа Гасподзь." (Зах. 2:10). Аб Ёй жа- як я думаю - і блаженьнейшій Ёль ускліча так: "Ня бойся, зямля: радуйся і весяліся, бо Гасподзь вялікі, каб учыніць гэта." (Ёл. 2:21). Яна ёсьць зямля, на якой прысьвяты Майсей атрымаў наказ скініцу абутак закона (Вых.3:5), быўшага ценыню замяніўшай яго дабрыні. Яна ёсьць зямля, на якой Духам заснаваны ў целе Той, хто засноўвае зямлю на падмурку яе (Пс.103:5). Яна ёсьць зямля, не якая прыняла насененія і сілкавальнай сваім плодам Таго, хто дае ежу усім. Яна ёсьць зямля, на якой церній граху не узышоў; насупраць праз расыліну, якая адбылася ад яе, цалкам вывяржаны. Яна ёсьць зямля не тая, якая перш праклятая была, і якой плод напоўненны цернамі і ваўчанкамі, але тая, на якой дабраслаўленыя Гасподне, і якой плод улоньня дабраслаўлены, як гаворыць Святое Пісаныне (Лк.1:42).

Слова другое на Нараджэнъя Ўсясьвятой Богародзіцы

Цяпер съветла съяткуе стварэнъне, прымаочы новае неба - Дзеву. Нарадзілася на зямлі Дзева - адушаўлёны палац Цара нябеснага. Прыйшла ў съвет Юначка, звязочая съятлей сонечных промняў. З бясплоднай зазъязла Немаўля - прысьвяты храм дзявоцтва. Хто не паспяшаецца на съята? Хто не прынясе съяточных падарункаў, прыемных Дзеве? Самы лепшы падарунак у тых, якія вядуць нявіннае жыццё, ёсьць бязгрешнасць, у мужоў - устрыманье, у багатых - шчодрасць, у бедных - падзяка, у начальнікаў - пакорнасць, у цароў - правасудзьдзе, у съявтароў - вялебнасць, у усіх спрападлівасць ва усім. А калі прынесенны такія падарункі і з імі злучыце съятиваныне; то пыходзьце - разгуляемся ад радасці, заспявае падзячныя песьні, разам з Давыдам, узрадуемся Госпаду, выклікнем Богу Выратавальніку нашаму (Пс.94:1). Творцу усяго уладкованы храм дзеля прыніцця Яго; Стваральніку-Слову прыгатаваны гасцінна хата; для Сонца праўды распашырэта съветлае воблака; апранаочаму неба ablëкамі зробленая аснова Богаткай вопраткі; злучаочаму з гадзінай гадзіну і гады з гадамі паказаны шлюбны палац. Радуйцеся, дзевы, бо цяпер дзень нараджэнні Дзвесы. Разгутляйцеся, маці, бо Дзева ёсьць плодам маці. Бясплодныя жанчыны будзьце дабрадзенымі, пазіраючы на Тую, якая перш была бясплодна, а потым нарадзіла боскага Немаўля. І юначкі ды не пакідаюць весялосці, съяткуючы нараджэнні Той, якая адна ёсьць вянок і царыца юначак. Усятрубіце трубою на пагорках, выгукненце на вяршынях, прапаведуице ў Ерусаліме, як запавядаета нам праз Асію (Ас. 5:8). Ды усыщешыца Давыд -Богабацька; ды узрадуеца Ісая - галоўны паміж прарокамі; першы, таму што з чрэслай яго, адпаведна з клятвенным абяцаньнем, адбываецца Царыца, ад якой плод яго Бог абяцаў пасадзіць на пасадзе яго (Пс.131:11); апошні - таму што выканалася прароцтва яго: пойдзе пасынак ад кораня Есэевага, і галіна вырасце ад кораня ягонага (Іс.11:1). Дзева ёсьць жазло, з якога адвыўся вечны колер - бязспакусацьлыні Хрыстос.

Але для чаго я вызначаю таму або іншаму радавацца, а не выяўляю радасці кароткім словам? Крапеце, нябёсы, згары, і воблакі хай праліваюць праўду; хай разамкнечца зямля і прыносіць выратаваныне, і хай расыце разам праўда (Іс.45:8). Чаму жа? Таму што скінія зявілася Богу Якава; таму што съятое месца паказана на усясьвятым Слову. Ды ускліча Якаў - найбольш сляўны з патрыярхай: якое страшнае месца гэтае! гэта ня што іншае, як дом Божы, гэта - брама нябесная (Быц.28:17). О няявимоўнія падзеі! О цудоўнія справы! Што значыць гэтая новая вестка? Што значыць гэтая дзіўная і невыказная прыпавесць? Калі неба небесе не пераважаюць Цябе (2 Цар.8:27), як гаворыць Пісаньне: то якое зямное жыльё будзе годным для Бога? Ці ж не напаўняю Я неба і зямлю? кажа Гасподзь.(Ер.23:24). І дзе знайдзенца месца, якое можа асягнуць гэтак вялікая Істота, што перавышае усякае паняцце або ёмістасці, бо бясконцае не складаецца ў колькасці? Так кажа Гасподзь: неба - трон Мой, а зямля - падножжа ног Маіх (Іс.66:1). Якой жа дом можа быць пабудаваны для пытагачага Бога? Або якое бы месца знайдзена было для супакою Яго? Але яно знайдзена і зявілася. Як жа, або якім чынам? У гэтым і складаецца пытаныне. Крыху пачакай, умілаваны, і

нае, зрабіўши Цябе Богародзіцу, Маці і Сілкавальніцай Сына Свайго і Слова. Справядліва гавораць, што адваротнае служыць лекамі для адваротнага; але нельга сказаць, каб з адваротнага адбывалася адваротнае, - хоць кожная рэч складае ў сабе штосьці як бы адваротнае сваёй уласцівасці, ад большасці таго, ад чаго яна адбылася. Напрыклад, як грэх, пасродкам добра грабіўши мне съмерць, вельмі такім чынам стаў згубны (Рым.7:3); так вінаватыя усякага добра (Бог), як бы пасродкам адваротнага, устроіў тое, што зроблена дзеля нашага выратаваныня. А калі памножыўся грэх, шчодра закрасавала мілата (Рым.5:20). Калі бы мы захавалі першае злучэныне з Богам, то не удастосталіся бы лепшага і прыбольшага; а цяпер хоць, па чынніку граху, і нявартыя зрабіліся прычаснікамі ранейшых з Ім зносян, не захаваўши таго, што атрымалі; але па літасці Боскай памілаваныя і зноў прынятые ў такія зносянія з Ім, якіх нікто не моцны скасаваць, бо прыняўши нас моцна захаваў іх непарыўнымі. Было час, калі зямля знаходзілася ў глыбокім блудзе і народ Божы, захоплены духам спакусы, пакіну Госпада Бога свайго - Таго, які прыдбаў яго Сабе рукой дужаю і мышцаю высокаю, у знаках і цудах вывеў з дому рабства Фараонава, правёў праз Чорнае мора і кіраваў ім на шляху з воблаку днём і усю ноч у съятле агню; калі Ізраіль звяртаўся сэрцам сваім у Эгіпэ, і такім чынам зрабіўся народ Госпада не народам Гасподнім, памілаваны - не памілаваным, умілаваны - не умілаваным. Таму цяпер нараджаеца Дзева, чужая прабацькоўскуму тленню, заручаецца Самому Богу, нараджае літасць Боскую; і не народ Божы становіцца народам Божым, не памілаваны атрымоўвае літасць, не умілаваны робіцца умілаваным, - таму што з Яе нараджаеца Сын Божы умілаваны, у якім усё дабраваленяня Боское.

Пладаносная лаза прозябла ад Ганны, і паспела усясалодкая гронка, падаючая салодкае піцьцё зямнанароджаным у жыццё вечнае. Якім і Ганна пасяялі сабе ў праўду і скжалі плод жыцця; яны запалілі дзеля съяцільнік веданыя і адшукалі Госпада, - і зявілася ім бачаныя праўды. Весяліся зямля і сыны Сіёну усьцешчеся ў Госпадзе Богу вашым! Пустэльня расквітнела; бясплодная ухрасціла плод свой. Якім і Ганна як разумныя горы, адшукалі саладосьць. Радуйся, прыдабрачанская Ганна, што ты нарадзіла дачку: гэтая дачка ёсьць Маці Боскай, - дачка съяціла, крыніца жыцця, збавеніе жанчын ад асуджэння. Багатыя з народа будзьць умольваць гэтую дачку (Пс.44:13), цары народаў з падарункамі прыйдуть і паклоняцца Ёй. Гэтую дачку Ты прывядзеш да Усяўладара - Бога, надзеленую прыгажосцю дабрачыннасці, як златавытканаю вопраткаю і упрыгожаную дзяячы Духу, Слава Яе усярэдзіне. Усякай іншай жанчыны слава - муж, з наружы прыходзячы але слава Богамаці унутры; гэта - плод Яе улоньня. О жаданая і усядабрачанская дачка! Дабраслаўлённая Ты паміж жанчынамі, і дабраслаўлённы плод улоньня Твой! О дзева - дачка цара Давыда і Маці Усяўладара Бога! О Боскасці адушаўлённая выява, на якой Творца Бог дабравыяўна пазірае; бо ў Ёй розум, Богам кірованы і да аднаго Бога накіраваны; усё жаданыне накіравана да Адзінага годнаму жаданыня і любові; нянявісць - толькі да граху і вінаватому яго. Ты будзеш мець жыццё лепшае жыцця натуральнага, будзеш мець яго не дзеля Сябе толькі Самой, таму што Ты не дзеля Сябе Самой толькі народжаная. Ты будзеш жыць дзеля Бога, даўрынёй якога уступіла ў жы-

цыцё, каб паслужыць выратаванью усяго сусвету, каб праз Цябе выканаўла старажытная рада Боская аб увасабленыні Слова і нашым абожаньні. Тваё сэрца нацешыца словам Боскім і напоіца ім, як пладавітая масыліна ў доме Боскам, як дрэва, укаранёнае пры вытоках водаў Духу, як дрэва жыцця, якое дасыць плод свой у наканаваны час, гэта значыць увасобіўшагася Бога, вечнае жыццё ўсіх. Усё думкі Яе душакарысіня, вольныя ад усяго залішняга, аддаляючыяся ад усяго душазгубнага; вочы Яе заўсёды накіраваныя да Господа, сузіраючы вечнае і непрыступнае святло; вуши, праз якія увайшло увасобіўшася Слова, наладжаныя да слухання слова Боскага, цешацца салодкагалоснымі словамі Духу; ноздры нюхаюць духмянасць масыця Жаніха, які ёсьць Боскае міро, вольна выліваючыяся і памазываючыя чалавецтва сваё: бо міро вылішаesя імё Тваё, гаварыць св. Пісаныне (Песня 1:2); вусны усхваляюць Господа і пашацуюць Яго вусны; язык і гартань разважаюць аб слове Боскам і праліваюць боскую асаладу; сэрца чыста і бязгрэшна, бачашчае і жадаючае усячыстага Бога; улоньне, у якое насяляў Няўмішчальны, і грудзі, малаком сілкаваўшыя Бога-немаўля Ісуса; дзіверы Боскія сапраўды дзявоцкія; рукі, насіўшыя Бога, і калены - пасад, перавысілі Хэрувімаў, якімі моцныя былі слабыя рукі і нямоглыя калены; ногі, кіраваны законам Боскім, як сівяцільнікам святла, і няўхільна яму служачыя, пакуль прывядуць любячага да любімай. Уся - палац Духу; уся - град Бога жывога, весяляць бруі рачная, г.з. бруі дабрыні Святога Духу; уся - добрая; уся - каля Бога: таму што узышоўшая найвышэй Хэрувімаў і быўшы прыўзынятая над Сэрафімамі, Яна наблізілася да Бога.

О цуд вышэй ўсіх цудаў! Жанчына зрабілася вышэйшаю за Сэрафімаў, та-му што Бог зьявіўся малым чым прыменшаны прад Анёламі. Ды змоўкне прамудры Салямон, ды не гаворыць, што няма нічога новага пад сонцам! О Богадабрадатная Дзева, съвяты храм Бога, які пабудаваў і ў якім усяліўся духоўны Салямон - Начальнік сусвету; храм, упрыгожаны не золатам і камэньнімі бяздушнымі, але замест золата звязаны Духам, замест каштоўных камянёў маючи усякаштоўную жамчужыну - Хрыста, вугаль Боскасці! Умалі Яго крануць вусны нашы, каб мы, ачысьціўшыся, апелі Яго з Айцом, і Святым Духам. Святы, Святы, Святы, Госпад Саваоф, адзіна Боскасць у трох асбах! Святы Бог і Айцец, дабраваліўшы ў Табе і з Цябе здзейсніца таемніцы, перш стагодзьдзя наканаванаму. Святы моцны, Сын Божы і Бог Адзінародны, падаўшы Цябе цяпер ад бясплоднай Маці, каб Самому, Адзінароднаму з Айцом і Першароднаму ўсіх стварэнняў, нарадзіцца таксама Адзінародным з Цябе, Дзевы Маці, і Першародным у шматлікіх братах, падобна нам прылучыўшыся з Цябе цела і крыві. Але Ён вырабіў Цябе не з аднаго бацькі або адной маці дзеля таго, каб дасканалая адзінароднасць была асабліва прыналежнасцю аднаго адзінароднага; бо Ён адзін ёсьць Адзінародны з адзінага Айца і адзіны Адзінародны з адзінай Маці. Святы несъмротны, усясьвяты Дух, расою Боскасці Сваёй захаваўшы Цябе цэлаю ад вагнню боскага - як правобразна выяўляла Майсейва купіна.

Радуйся, авечча купель (Віфэзда), прысьвяты храм Боскай Маці! Радуйся, авечая купель, прабацькоўская жыльё Царыцы! Радуйся, авечая купель - старажытнае зборышча авечак Якавых, а цяпер Царква небавобразная слав-

веснага Хрыстова стада, у старажытнасці аднойчы ў год прымаўшае Анёла Боскага, хвяляваўшага ваду, і толькі аднаго хворага выратоўвала ад хваробы падаваўшы здароўя, а цяпер зъмяшчаючая цэлю процьму сілаў нябесных, што усхваляюць з намі Богамаці, бездань цудаў, крыніцу сусветнага вылекаванья. Яна прыняла не служыўшага Анёла, але Анёла вялікай рады, які сыйшоў, як дабрадатны даждж на руно, без шуму, і усё імкнуўшаеся, але тленню скарыўшаеся, існасьць вярнуў да здароўя цэла і жыцця вечнага. Сілаю Яго ляжаўшы ў Табе расслаблены чалавек ускочкы ў як аленя. Радуйся, сумленная авечая купель, ды памножыцца дабрыня Твая! Радуйся, Марыя, прысалодкная дачка Ганны! Любоў зноў вабіць мяне да Цябе. Якімі словамі намаляю велічную Тваю хаду, вопратку, прыгажосць твару Твайго, съпелы розум у дзіцячым целе? Вопратка съціплая, чужая раскошы і салодкасці; хада важная, спакойная, цвёрдая; нораў сталы, не чужы весялосыці, але непрыступны дзеля мужчынаў: съведка таму страх, паланіўшы Цябе пры неспадзянім прывітаныні Анёла. Ціхая і пакорлівая бацькам. Думка пакорлівая, але пагружаная ў вышэйшыя сузіраныні. Прамова прыемная, съходзячая з незласылівага сэрца. Як жа назваць Цябе, калі не жыльём годным Бога? Годна усяшануюць Цябе усе роды, як абранае упрыгожванье чалавецтва. Ты слава сівятароў, спадзянівні хрысьціянаў, шматплодная галіна дзявоцтва: ад Цябе паўсюль узраслі кветкі ягоныя. Дабраслаўлённая Ты паміж жанчынамі, і дабраслаўлённы плод улоньня Твайго! Вызнаўшыя Цябе Богародзіцю - дабраслаўлённыя, а тыя, што не вызнаюць - проклятыя!

О сівята сям'я, Якім і Ганна! Прыміце ад мяне слова ў гонар Нараджэння Богародзіцы. О дачка Якіма і Ганны, Уладарка! Прымі слова ад слугі грэшнага, але напоўненага палымяной любоўю і Цябе адну здабыўшы радасную надзеяй, прадстаяльніцу жыцця, ходатайку прад Сынам Тваім і бязсумнёны заклад выратаванья. Зынімі з мяне цяжкі цяжар грахоў; расьсей змрочнае воблака, оапанаваўшое розум мой; памякчы зямное грубіяństва ў мне; спыні спакусы; выправі шчасльіва жыццё; скірай да нябеснай асалоды. Даруй мір сусвету і усім праваслаўным жыхарам граду гэтага дасканалую радасць і вечнае выратаванье, малітвамі бацькоў Тваіх і усёй Царквы. Малі, Малі.

Радуйся, Дабрадатная, Госпад з Табою! Дабраслаўлённая Ты паміж жончынамі і дабраслаўлённы плод улоньня Твайго - Ісус Хрыстос Сын Божы! Яму слава з Айцом, і Святым Духам у бясконція вякі вякоў. Амин.